

פרק 30 - בית הכנסת היכל שלמה

ביום ראשון הקרוב ח' טבת יחול יום פטירתו של ר' שלמה יוסף הלהולץ שעל שמו נקרא בית הכנסת היכל שלמה, ועד ימינו עושים סעודה ביום זה לעילוי נשמתו.

מדוע הוקם בכפר אתא בית כנסת על שם יהודי שנפטר בגרמניה? ומיהו אותו ר' שלמה? על כך בכתבה שלפניכם.

יהודי יקר מאוד היה בכפר ושמו ר' שמעון ביניש זצ"ל אשר עבר את מחנות השואה ונותר בודד בעולמו. למרות הכל נשאר ר' שמעון ביניש חזק מאוד ברוחו בזכות אמונתו, הוא עלה לארץ ישראל והגיע לכפר אתא. כאן בכפר הוא היה מנהל סניף פא"י, ובהמשך הפעיל בקרית אתא פעילות עניפה ועצומה של יהדות, מדרשות ערב, מתמידים, מועדני ערב לבנים וגם לבנות, רבים מהתושבים בעיר חייבים לו את חייהם הרוחניים.

בין מפעילי המועדנים אלו היו: צחי ויסגלס מנכ"ל חב"ד עד היום, יחיאל אבני מנהל כולל בית וועד לחכמים. וגב' נינה עמר היתה מפעילת מועדנית לגרזינים. לאחר שעבר לניו יורק עקב נישואיו השניים, המשיך לנהל את המועדנים בעיר על ידי שהיה משיג להם תמיכה כספית בהתרמות בארה"ב.

לר' שמעון היה חבר מהמחנות בקאופרינג ושמו 'שלמה', שניהם חלו במחלת הטיפוס ולאחר שר' שמעון הבריא, הוא התמסר לרפאותו של שלמה יוסף הלהולץ.

שלמה יוסף זכה לראות בגאולה ביחד עם ר' שמעון בי"ד איר תש"ד. אולם המלחמה נתנה בו את אותותיה והוא חלה ואושפז בבית החולים שליד מינכן, כאשר ר' שמעון מבקר אותו לעתים תכופות. לאחר מכן עלה ר' שמעון לארץ הקודש, ושלמה נשאר בגרמניה פתח שם בית מסחר. בח' בטבת תשי"ג נפטר שלמה בן 47 בלבד ללא ילדים וצאצאים.

לאחר פטירתו הודיעה אלמנתו לר' שמעון ביניש כי בעלה הקדיש בצוואתו סך של כ 24 אלף לירות עבורו כהכרת טובה על ידידותו החמה ועל המסירות לצידו במחנות העבודה.

ר' שמעון הודיע לה, כי הוא מסרב לקבל את הכסף באופן אישי, אמנם הוא מסכים לקבל את הכסף עבור צרכי ציבור – מפעל ציבורי שישא את שם המנוח.

לקראת ראש השנה תשי"ד באה אלמנתו של ר' שלמה לביקור בארץ, ובאותה הזדמנות רכשה את המגרש שברחוב יהודה הלוי מספר 9, עבור בית הכנסת שבקרית אתא. השטח היה 990 מ"ר והמחיר היה 1200 לירות.

איש חזון ובעל מעוף גדול היה ר' שמעון ביניש, וביקש לבנות בית כנסת גדול ומהודר. אחדים מאנשי הציבור ניסו למנוע ממנו ולשכנעו לבנות שטיבל קטן אך לא עלה בידם. ואכן בית הכנסת שהוקם היה באותו זמן מהמפוארים ביותר שנבנו בארץ ישראל (במושגים של הימים ההם).

בחורף תשי"ד החל ר' שמעון לטפל בהקמת בית הכנסת. הכל בזריזות ובמהירות שיא, למרות היותו מחוסר ניסיון לחלוטין בתחום זה, ולמרות שרוב שעות ביום עבד למחייתו בבית חרושת 'אתא'. כהכנה לכך, נסע ר' שמעון ברחבי הארץ, להתרשם מבתי כנסת, ארונות קודש, צבע, תאורה, קישוט וציוד, והוא אגר את המידע בזיכרונם וביומנו המפורט.

והוא הספיק המון: כבר בר"ח ניסן תשי"ד התקיימה חגיגת הנחת אבן הפינה. ביום ראשון י' תמוז, יצקו את הגג, ובחודשים אב-אלול עבדו על חשמל, אינסטלציה, טיח, ריצוף ונגרות, **ולראש השנה של שנת תשט"ו**, היה הבית משוכלל בהדרגה (האם בימינו יש בית כנסת שמרכישת הקרקע עד השלמתו – לוקח שנה?!).

ר' שמעון לא גילה לכולם שהכסף מלכתחילה היה מיועד בעיקרו בעבורו, אלא אמר לכולם שזוהי תרומתו של אשת המנוח. וכך הסתיר את ההקרבה הגדולה שהקריב באותם ימי צנע.